Notitie beschut werk

Aanleiding

Met de inwerkingtreding van de Participatiewet is per 1 januari 2015 de toegang tot de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) afgesloten voor nieuwe instroom en kunnen personen met arbeidsvermogen niet meer instromen in de Wajong. Vanuit het oogpunt dat er altijd een groep mensen is die wel kan werken, maar uitsluitend in een beschutte omgeving, is het instrument beschut werk opgenomen in de Participatiewet.

Beschut werk is werk in een veilige, aangepaste omgeving. Het is bedoeld voor mensen die wel kunnen werken (arbeidsvermogen hebben) en daarmee geld kunnen verdienen, maar die dusdanige begeleiding of aanpassingen van werk of werkomgeving nodig hebben, dat niet van een werkgever mag worden verwacht dat hij dit zelf organiseert. Gemeenten moeten op termijn 30.000 van deze beschutte werkplekken realiseren.

Elk jaar zijn gemeenten verplicht, zover de behoefte daartoe bestaat, om het aantal beschut werkplekken te realiseren zoals in de ministeriële regeling is vastgelegd. De verplichting vervalt alleen op het moment dat er minder indicaties beschut werk zijn afgegeven dan dat er beschut werkplekken moeten worden gerealiseerd (de behoefte is dan dus lager). Als de behoefte lager is, kunnen de middelen voor beschut werk ingezet worden voor andere doeleinden.

Doel van deze notitie is inzicht geven in de huidige stand van zaken ten aanzien van beschut werk in de arbeidsmarktregio Helmond - de Peel en inzicht geven in de financiële consequenties bij het realiseren van de aantallen beschut werk zoals benoemd in de ministeriële regeling.

Indicatiestelling beschut werk UWV

Het UWV beoordeelt of iemand voor beschut werk in aanmerking komt op verzoek van de persoon zelf of op verzoek van Senzer (namens deelnemende gemeenten). Tot de doelgroep beschut werk behoren mensen met arbeidsvermogen die niet in een reguliere baan kunnen werken, ook niet met extra begeleiding en ondersteuning. Zij hebben uitsluitend in een beschutte omgeving onder aangepaste omstandigheden mogelijkheden tot arbeid. De hoogte van de loonwaarde is geen criterium om te bepalen of iemand tot de doelgroep beschut werk behoort.

Het UWV verricht onderzoek naar de vraag of de persoon bij het verrichten van werkzaamheden is aangewezen op:

- Een of meer technische of organisatorische aanpassingen die niet binnen redelijke grenzen door een werkgever kunnen worden gerealiseerd;
- Permanent toezicht of intensieve begeleiding die niet binnen redelijke grenzen door een werkgever kan worden aangeboden.

Als aan tenminste één van bovenstaande criteria is voldaan, geeft UWV een positief advies beschut werk aan het college en informeert UWV de betrokkenen.

Opdracht Senzer beschut werk

In het ondernemingsplan 2019 Senzer staat: “Om ervoor te zorgen dat alle personen met een indicatie Beschut Werk geplaatst kunnen worden op een voor hen passende werkplek, richt Senzer ruim voldoende werkplekken in.” Verder staat in de Re-integratieverordening Participatiewet 2018 Artikel 8. Lid 5: “Bovenop het aantal geraamde beschut werkplekken realiseert het college geen extra dienstbetrekkingen beschut werk.”

Aantallen beschut werkplekken zoals benoemd in de ministeriële regeling:

	2018	**2019**
Asten	3	4
Deurne	10	14
Geldrop-Mierlo	11	15
Gemert-Bakel	10	12
Helmond	47	61
Laarbeek	4	5
Someren	3	4
Totaal	**88**	**115**

Als één plaatsing beschut werk wordt elke (som van) plaatsing(en) gerekend die het totaal van 31 uur per week bedraagt voor een inwoner van de betreffende gemeente. De gepresenteerde aantallen voor 2019 zijn inclusief het aantal 2018.

In augustus 2018 is er contact geweest met het ministerie van SZW over de betekenis van de aantallen in de ministeriële regeling. Zij geven aan dat de genoemde aantallen de basis zijn voor de financiering van beschut werk en geen echte taakstelling betreffen. De beschikbaar gestelde financiële middelen behoeven niet te worden teruggestort aan SZW als de aantallen niet gehaald worden, indien er geen behoefte is die overeenkomt met het aantal zoals vermeldt in de ministeriële regeling.

Stand van zaken beschut werk Senzer

Senzer heeft in 2017 en 2018 verschillende acties ondernomen om te komen tot indicaties beschut werk:

- Personen die wellicht in aanmerking komen voor beschut werk zijn benaderd. Te denken valt aan personen die op 31 december 2014 beschikten over een Wsw- en/of Wajong-indicatie maar geen Wsw-dienstverband hadden.
- Wekelijks casusoverleg met het UWV om te bepalen of een persoon in aanmerking komt voor beschut werk. Door dit overleg kan Senzer vooraf beter inschatten of dat een persoon tot de doelgroep beschut werk behoort. Deze kennis resulteert in een hoger percentage positieve adviezen (Senzer 82% versus 78% landelijk)[1].
- Op strategisch niveau is de samenwerking tussen Senzer en het UWV op het onderwerp beschut werk geïntensiveerd. Ook deze actie heeft effect. Binnen de arbeidsmarktregio Helmond-de Peel heeft het UWV een groter aandeel in de gedane aanvragen dan dat landelijk het beeld is (28% arbeidsmarkt regio Helmond-de Peel versus 19,8% landelijk)[2].

[1] Rapportage beschut werk eerste kwartaal 2018; UWV, 2018

Ondanks bovengenoemde inspanningen blijven het aantal positieve adviezen beschut werk achter ten opzichte van de aantallen zoals benoemd in de ministeriële regeling.

Op dit moment (peildatum 26-11-2018) hebben 39 personen in de arbeidsmarktregio Helmond-de Peel een beschut werkplek en dus dienstverband. Deze personen werken samen 954 uren per week. Dit staat gelijk aan 31 taakstellingsplekken. 32 Personen hebben onlangs een positief advies beschut werk ontvangen en worden de komende periode op een beschut werkplek geplaatst.

Financiering beschut werk

Financiële middelen beschut werk

Om de personen met een indicatie beschut werk een werkplek te kunnen bieden, dienen er nieuwe plekken georganiseerd te worden. Deze plekken kunnen binnen de eigen infrastructuur van Senzer worden georganiseerd of via detacheringen. Het organiseren van deze plekken brengt verschillende kosten met zich mee zoals bijvoorbeeld loonkosten, kosten voor begeleiding, kosten voor huisvesting en overheadkosten.

Voor de financiering van een beschut werkplek zijn vanuit de Participatiewet de volgende middelen beschikbaar:

- Middelen voor begeleiding en de inzet van werkvoorzieningen;
    - €8.500,- per taakstellingsplek (31 uur) per jaar. Vanaf 2021 wordt dit bedrag verlaagd naar €7.200 per beschut werkplek.
- Middelen voor loonkostensubsidie;
    - 70% loonkostensubsidie.
- Bonus beschut werk;
    - €3.000,- per gerealiseerde beschut werkplek per jaar. De bonus beschut werk wordt uitgekeerd in de jaren 2017-2020 over de gerealiseerde beschut werkplekken in de jaren 2015-2019. Deze komt met ingang van 2020 te vervallen.
- Het Lage Inkomens Voordeel (LIV);
    - Bij werknemers die ten minste 100% en maximaal 125% van het WML voor een 23-jarige of ouder verdienen. Om in aanmerking te komen voor het LIV moeten er voor de werknemer op jaarbasis tenminste 1248 verloonde uren in de polisadministratie zijn opgenomen. Dit aantal wordt in veel gevallen niet gehaald waardoor het LIV niet kan worden toegepast.
- De loonwaarde van de werknemer op een beschut werkplek;

Resultaat per werkplek beschut werk

In onderstaande tabel is de bovenstaande informatie verwerkt voor één beschut werkplek van 1 fte *binnen de eigen infrastructuur van Senzer* en *via detachering* (40 uur, op basis van WML 2018). Let op: de middelen voor begeleiding van €8.500,- per taakstellingsplek van 31 uur en de bonus beschut werk van €3.000,- per gerealiseerde beschut werkplek zijn omgerekend naar een werkplek van 1fte = 40 uur.

werkplek 1 fte	2019		2020		2021	
	infrastructuur	detachering	infrastructuur	detachering	infrastructuur	detachering
Totaal loonkosten	€ 24.710	€ 24.710	€ 24.710	€ 24.710	€ 24.710	€ 24.710
Totaal overige kosten	€ 15.897	€ 12.034	€ 15.897	€ 12.034	€ 15.897	€ 12.034
Totaal kosten	***€ 40.608***	***€ 36.745***	***€ 40.608***	***€ 36.745***	***€ 40.608***	***€ 36.745***
Toegevoegde waarde	***€ 3.000***	***€ 3.000***	***€ 3.000***	***€ 3.000***	***€ 3.000***	***€ 3.000***
Additionele vergoeding begeleiding beschut	€ 10.968	€ 10.968	€ 10.968	€ 10.968	€ 9.290	€ 9.290
Loonkostensubsidie beschut werk	€ 17.861	€ 17.861	€ 17.861	€ 17.861	€ 17.861	€ 17.861
Bonus beschut werk (t/m 2019)	€ 4.500	€ 4.500	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal subsidies	**€ 33.329**	**€ 33.329**	**€ 28.829**	**€ 28.829**	**€ 27.151**	**€ 27.151**
Resultaat per fte	**€ -4.279**	**€ -416**	**€ -8.779**	**€ -4.916**	**€ -10.457**	**€ -6.594**

Knelpunten financiering beschut werk

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de beschikbare middelen niet toereikend zijn. Ook elders in het land is dit het geluid.

De knelpunten:

- De toegevoegde waarde en de loonkostensubsidie voor beschut werk zouden samen de loonkosten moeten dekken. Dit is echter niet het geval.
  Bij de financiering van beschut werk wordt uitgegaan van een gemiddelde loonwaarde van 30% maar de hoogte van de loonwaarde is geen criterium om te bepalen of iemand tot de doelgroep beschut werk behoort. De ervaring leert dat de loonwaarde van 30% in de praktijk niet gehaald wordt.
- De middelen voor begeleiding (€8.500,-) dienen niet alleen de kosten voor begeleiding te dekken maar ook alle overige personeelskosten (leiding, staf), materiële kosten (o.a. huisvesting) en het eventuele verlies aan opbrengsten door een loonwaarde lager dan 30%. Vanaf 2021 wordt er een bezuiniging doorgevoerd op de begeleidingssubsidie. Dit bedrag wordt dan verlaagd naar €7.200.
- Het effect van het LIV voor beschut werk wordt in twijfel getrokken door de minimale urennorm van 1.248 vertoonde uren op jaarbasis. Deze norm wordt door het merendeel van de personen met een indicatie beschut werk niet gehaald
- De bonus beschut is niet structureel en komt te vervallen per 2020.

Financieel resultaat bij realiseren aantallen ministeriële regeling

Om inzicht te kunnen verschaffen in de consequenties bij het realiseren van de aantallen zoals benoemd in de ministeriële regeling moet een inschatting worden gemaakt van voor hoeveel personen een beschutte werkplek via detachering haalbaar is.

Uitgaande van de reeds opgedane ervaring met beschut werk is de verwachting dat voor 1/3 van de personen met een indicatie beschut werk een plaatsing binnen detachering haalbaar is. Voor 2/3 is dit niet haalbaar en moeten er dus plekken worden gerealiseerd binnen de eigen infrastructuur van Senzer.

Het realiseren van de taakstelling geeft uitgaande van deze verdeling met de huidige financiering het volgende resultaat:

	2019	2020	2021
Taakstelling	115	142	169
Beschut werkplekken gemiddeld ingevuld (norm 31 uur)	101,5	128,5	155,5
Resultaat	€ -187.243	€ -744.801	€ -1.103.446

Evaluatie beschut werk

In augustus 2018 is het Ministerie van SZW gestart met de evaluatie Beschut werk. Aanleiding voor deze evaluatie is dat de minister van SZW in 2019 de Kamer moet informeren over de doeltreffendheid en de effecten van dit instrument in de praktijk.
De gemeente Helmond (en dus Senzer) is geselecteerd om deel te nemen als casegemeente aan deze evaluatie. De resultaten van deze evaluatie worden half 2019 verwacht. Aan de hand van deze resultaten kunnen de minister en gemeenten zo nodig verbeteringen aanbrengen in (de uitvoering van) de regeling.